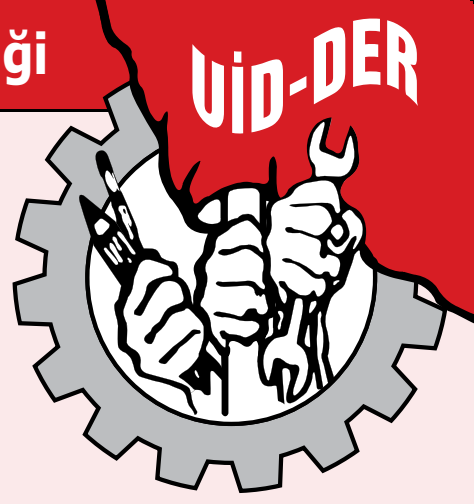

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 15 Mart 2017 • No: 108

HAYIR Dalgası Büyüyor:

Tek Adam Rejimine

Geçit Yok!

Tek adam rejimiyle korku toplumunu kalıcılaştırmak ve iktidarlarını garanti altına almak istiyorlar. Tam da bu yüzden çok önemli bir dönemeçteyiz: HAYIR demeli, HAYIR diyenlerin sayısını daha da arttırmalı ve tek adam rejimine geçit vermemeliyiz!

Tüm ülke, 16 Nisanda yapılacak referanduma kilitlemiş durumda. Tüm olaylar, referandum etrafında şekilleniyor. Siyasi iktidar, halkı tek adam rejimine mecbur etmek için her türlü yola başvurmaktan geri durmuyor. Tüm gücüyle abanıyor, devletin her türlü imkânını kullanıyor, medyayı seferber ediyor. Lakin toplumun çoğunluğu, işçi ve emekçiler tek adam rejimine HAYIR diyor.

“Hayır” oyları çoğaldıkça iktidar çevrelerinin psikolojisi de bozuluyor. Halkın itiraz etmesine, “hayır” demesine tahammül edemiyor, bunu sindiremiyor ve öfkeden çılgına dönüyorlar. Tam da bu yüzden, kriz çıkartmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Meselâ bir anda Hollanda ile siyasi kriz patlamasının, daha doğrusu bilerek kriz yaratılmasının nedeni budur. İktidarın ileri sürdüğü gerekçeler son derece çürük; bu yüzden tek adam rejimine neden evet denmesi gerektiğini topluma açıklayamıyor. Açıklayamadığı

için de kriz ve kaos yöntemine başvuruyor.

AKP iktidarı ve medyasının gözü öyle dönmüş ki, “eğer başkanlık sistemi referandumdan geçmezse kriz olur” diyerek halkı alenen tehdit ediyorlar. Manisa’da olduğu gibi, AKP yetkilileri “iç savaş”tan söz ediyorlar. Cumhurbaşkanı “hayır” oyu verecekleri terörist ve darbeci ilan ediyor. Ruhunu iktidara satmış kalemler, “hayır” oyu verecekleri Haçlılarla özdeşleştiriyorlar. Bu şekilde tüm muhalifler ve “hayır” diyecek herkes baskı altına alınırken, utanmadan bir de demokrasiden söz ediyorlar. İtiraz eden, karşı çıkan, hakkını talep eden hiç kimseye tahammülleri yok! Sırf “hayır” kelimesini duymamak için “hayırlı günler”, “hayırlı cumalar” deyimlerini kullanmıyorlar. Ellerinden gelse “hayır”ı dilimizden söküp atacaktılar. Bu durumun kendisi bile tek adam rejiminin nasıl bir şey olacağını anlamaya yetmiyor mu?

İnsan sormadan edemiyor: E, ne oldu sizin “millet iradesi” sevdanıza? Hani millet ne derse o oluyordu? Ancak biz biliyoruz ki tepedekilerin halkın iradesine aldıracağı falan yoktur. Onların tüm derdi iktidarlarını ve ayrıcalıklarını korumaktır. İktidarda kalmak için her türlü yalana başvurmaktan ve insanların inançlarını kullanmaktan çekinmezler. Halkı ikna etmek için “milli irade”den dem vurur, halktan yana gözüdürler. Ama bunların “milli irade”ye saygıları, millet bunlara koca bir hayır dediği zaman derhal biter! Meselâ 7 Haziran 2015 seçimlerinde AKP tek başına iktidar olamayınca derhal çamura yattı! “Milli irade” kavramını ağızlarından düşürmeyen “millet seviciler”, bir anda milletin iradesini unuttular ve seçim sonuçlarını tanımadılar.

AKP iktidarı, laf düzeyinde bile olsa artık topluma pozitif şeyler söyleyemiyor. Zaten yapmak zorunda olduğu yol, köprü, havaalanı gibi yatırımlar ise, emekçilerin karnını doyurmuyor. Bu yüzden siyasi iktidar ve medyası, toplumu korkutarak ve dehşete düşürerek oy toplamaya çalışıyor. O kadar çaresizler ki, sürekli geçmiş dönemdeki olumsuzlukları gündeme getiriyor, tek adam rejimi olmazsa o günlere geri döneriz diyorlar! Tek adam rejimi olmadığında ülkenin bölüneceğini iddia ediyor, milliyetçiliği kışkırtıyorlar. Özellikle MHP’nin tabanından oy almak için bunu yapıyorlar.

12 günde 6 Avrupa ülkesiyle kriz yaratılmasının nedeni budur. Tüm siyasetini korkutma üzerine kuran AKP’nin acil şekilde bir “dış düşman” yaratmaya ihtiyacı vardı ve bunu yarattı. **Bizzat AKP döneminde hazırlanan seçim kanununa göre yurt dışında seçim propagandası yapmak yasaktır.** Bu gerçeğe ve Hollanda hükümetinin “bizde de seçim var, şimdi değil bir hafta sonra gelin” demesine rağmen, AKP’nin bakanları kasıtlı olarak bu ülkeye gitmişlerdir. Amaç kriz çıkartmak ve bunu malzeme olarak kullanmaktır. Sırf milliyetçiliği kışkırtmak ve oy toplamak için Hollanda dâhil Avrupa ülkelerine etmedikleri küfür kalmadı. Şu anda, Avrupa dâhil etrafındaki tüm ülkelerle kavgalı olan bir Türkiye var. Bu

İtiraz eden, karşı çıkan, hakkını talep eden hiç kimseye tahammülleri yok! Sırf “hayır” kelimesini duymamak için “hayırlı günler”, “hayırlı cumalar” deyimlerini kullanmıyorlar. Ellerinden gelse “hayır”ı dilimizden söküp atacaktılar. Bu durumun kendisi bile tek adam rejiminin nasıl bir şey olacağını anlamaya yetmiyor mu?

durum uluslararası ilişkileri derinden sarsmakta ve ekonomiyi de olumsuz etkilemektedir. İşsizliğin 4 milyona tırmanması da bu gerçeği gözler önüne seriyor. Kendi çıkarı için “benden sonrası tufan” diyen, içeride ve dışarıda kriz yaratan bir iktidardan topluma ne hayır gelir?

Bu tufanı, kriz ve kaos siyasetini bize “güçlü Türkiye” biçiminde pazarlıyorlar. Tek adam rejimi ile “güçlü Türkiye”nin önü açılacak diyorlar. Neyin veya kimin önünün açılacağını anlamak için “güçlü Türkiye”de işçi-emekçilerin durumuna bir göz atalım:

- Milyonlarca işçi asgari ücretle çalışıyor.
- Ücretler düşük olduğu için işçiler fazla mesai yapıyor, yani gece gündüz çalışıyorlar.
- “Güçlü Türkiye”de işçilerin sosyal yaşamı yok!
- Kredi kartı kullanmayan, kredi borcuna girmeyen, en az dört beş yılını bankalara ipotek ettirmeyen işçi yok gibi.
- İş güvenliği önlemleri alınmadığı için her ay 150’den fazla işçi iş kazalarında yaşamını kaybediyor. 2016’da iş cinayetlerinde 1970 işçi katledildi.
- “Güçlü Türkiye”de işçilerin hakkını araması yasak, çünkü hükümet her seferinde işçilerin grevlerini yasaklıyor.
- Bizzat TÜİK’in açıkladığı rakamlara göre 3 milyon 872 bin kişi işsizdir. Gerçek işsiz sayısı ise 6 milyondur.

İşte “güçlü Türkiye!” İşçiler açısından yaşanmaz bir ülke! **“Güçlü Türkiye”nin sahibi patronlar sınıfıdır.** Son 15 yıl içinde, AKP yandaşı sermaye dâhil büyük patronlar palazlandıkça palazlandılar. Türkiye’deki dolar milyarderlerinin sayısının 33’e çıkması da bu gerçeği ortaya koyuyor. Bir avuç kapitalistin/patronun elinde tuttuğu zenginlik her geçen gün büyüyor. Gerçek bu kadar net ve acımasızdır! Zenginlik denizinde yüzen iktidardakiler ile milyonlarca işçi-emekçinin yaşamı taban tabana zıttır.

Siyasi iktidar, ülkeyi tam anlamıyla korku atmosferine sürüklemiştir. Darbe gerekçe gösterilerek OHAL ilan edilmiş ve KHK’lar eşliğinde demokratik haklar ortadan kaldırılmıştır. Tüm görüşlerden muhalif insanlar, aydınlar, siyasetçiler ve gazeteciler cezaevlerine atılmış, on binlerce insan işinden edilmiş ve işçilerin grevi yasaklanmıştır. İnsanlar demokratik tepkilerini dile getirememekte ve “acaba tutuklanırmıyım?” korkusu yaşamaktadırlar. İşte tek adam rejimiyle korku toplumunu kalıcılaştırmak ve iktidarlarını garanti altına almak istiyorlar. Tam da bu yüzden çok önemli bir dönemeçteyiz: HAYIR demeli, HAYIR diyenlerin sayısını daha da arttırmalı ve tek adam rejimine geçit vermemeliyiz! ■

İşçi Zengin Olabilir mi?

İşyerlerinde, evlerde veya kahvelerde işçiler arasındaki sohbetler kaçınılmaz olarak zenginlik meselesine gelir. Herkesin zengin olma hayali vardır. Bu hayali kuranlar sınıf atlamak ve işçilikten kurtulmak isterler. Ancak hayaller o denli küçüktür ki, çoğu zaman bir dükkân açarak kendilerini kurtaracaklarını sanırlar. Kimilerine göre ise evi, arabası veya arsası olan zengindir. Hatta bunların işçilik yapmaya da ihtiyacı yoktur.

Peki evi, arabası, arsası veya iyi marka bir telefonu olan kişi işçi değil mi? Kimi zaman babadan kalan, kimi zaman mesai ve ikinci bir işle, eş ve çocukların çalışmasıyla elde edilen bir ev ve araba insanı zengin yapar mı? Bu sorunun cevabı koca bir hayırdır. Çünkü emek gücünü satmaktan başka çaresi olmayan ve emek gücünü satarak geçinen herkes işçidir. Ev, araba veya kullandığımız diğer ev gereçleri işçi ve ailesi için zorunlu ihtiyaçlardır. Üstelik bunlara sahip olmak için işçiler yıllarını veriyorlar. Emekli ikramiyesi, tazminat veya banka kredisiyle karşılanan bu ihtiyaçlar, işçinin kaderini değiştirmez. Kaderi değişmeyen işçinin sınıfı da, kimliği de değişmez.

Zengin olmak sermaye sahibi olmaktır. Yani fabrika, banka, toprak gibi kâr getiren büyük üretim araçlarının sahibi olmak demektir. Emekçi mahallelerindeki bakkal, manav, kasap, butik gibi küçük esnaflar da bu sınıfa dâhil değillerdir. Kendi yağında kavrulan, nice zorlukla boğuşan esnaf, günün birinde kapıya iflas bayrağını asıp fabrikalarda iş aramaya başlayabilir. Geride kalan ise, tezgâh başında tükenmiş ve hayal edilen zenginliğe ulaşmadan sönmüş bir ömürdür.

Zengin yani sermaye sahibi olmak ne işçilerin ne de emekçi mahallelerindeki esnaf takımının ulaşabileceği bir imkândır. Zira sermaye işçilerin sömürsüyle elde edilmiş ve bir avuç azınlığın elinde toplanmıştır. Çarpıcı bir örnek verelim: Şu anda 8 kişinin sahip olduğu zenginlik, 3,5 milyar insaninkine yani dünyanın yarısına eşittir. Sistem öyle bir kurulmuştur ki, zenginlik bir avuç insanın elinde toplanırken, milyarlar yoksulluğa itilmiştir. Sermayeyi elinde toplayanlar ekonomiden siyasete her şeyi kontrol ediyorlar. Bu sistemde bir işçinin zengin olabilmesi yalnızca bir hayaldir. Bir esnafın elinde tuttuğu dükkânı ise, sermayeyi elinde tutanlarla karşılaştırıldığında hiçbir şey ifade etmez. Tüm bunlardan ötürü günümüzde sınıf atlamak ve kapitalist haline gelmek imkânsız hale gelmiştir.

İşçi ve emekçiler durumlarını düzeltmek ve biraz olsun insan gibi yaşamak için üstteki sınıfa özenirler. En büyük hayalleri onlar gibi bir güç, konum ve hayata ulaşmaktır. Milyonlarca işçinin hayatı bu hayal ile geçer. Oysa bu gerçekten de bir hayaldir. Bir işçinin sermaye sahibi bir kapitaliste dönüşmesi imkânsız olmasına rağmen, uyanık patronlar, bu hayali işçi ve emekçiler arasında canlı tutmaya çalışırlar.

Milyonlarca işçinin hayatı zengin olma hayali ile geçer. Oysa bu gerçekten de bir hayaldir. Bir işçinin sermaye sahibi bir kapitaliste dönüşmesi imkânsız olmasına rağmen, uyanık patronlar, bu hayali işçi ve emekçiler arasında canlı tutmaya çalışırlar.

maya çalışırlar. Bu yolda yarışma programlarını, kültürel, sanatsal, sportif faaliyetleri, şans oyunlarını ve hatta dini söylemleri bile kullanmaktan çekinmezler. Amaç işçilerin hayallerini canlı tutmak ve bu aşağılık düzenden umutlarını kesmelerinin önüne geçmektir. Çünkü bir kez işçiler gerçeklerin farkına varırlarsa, sömürünün olmadığı, tüm insanların tüm zenginliği paylaştığı bir düzenin kurulmasının mümkün olduğunu anlarsa her şey bir anda değişir.

Adına kapitalizm denen bu sömürü sisteminde her şey ama her şey biz işçilerin emeği sayesinde üretiliyor. İğneden ipliğe her şey milyonlarca işçinin emeğiyle ortaya çıkıyor. Patronlarsa ürettiklerimizin büyük bir çoğunluğuna el koyuyorlar. Yani onlar bizi değil, biz onları besliyoruz.

Bütün mesele bu ilişkiyi çözmektedir. Eğer bizlerin ürettiği zenginliği asalakların elinden alır, eşitlikçi bir düzen kurabilirsek, bütün sorunlarımız da çözülmüş olur. Böylece kardeşçe bir hayatı hep beraber yaşama imkânına kavuşmuş oluruz. Hayal kuracaksa eğer, böyle bir toplumun hayalini kuralım ve tüm gücümüzle bunun için mücadele edelim! ■

UID-DER Kadın Komitesi:

Emekçi Kadınlar Tek Adam Rejimine HAYIR Diyor!

Emekçi kadın kardeşlerimiz, Kadına yönelik şiddetin artarak sürdüğü, tacizin, tecavüzün cezasız kaldığı, kadının her geçen gün daha fazla susturulduğu bir dönemde başkanlık rejimini getirdiler önümüze. İçeriğini anlatmadıkları, tartıştırmadıkları başkanlık rejiminin bütün sorunları ortadan kaldıracak bir sihirli değnek olduğunu iddia ediyorlar. Diğer taraftan da başkanlık rejimi gelmezse iç savaş çıkacağını, kaos yaşanacağını söyleyerek bizleri tehdit ediyorlar. Gözümüzün içine baka baka yalan söylüyorlar. Aslında bizden kapkaranlık günlere evet dememizi istiyorlar. Oysa tek adam rejimi, emekçi kadınların yaşadığı sorunlara bırakın çözüm olmayı, bu sorunları daha da büyütecek baskıcı bir rejimden başka bir şey değildir.

Bizden tek adam rejimine onay vermemizi isteyenlerin kadına yönelik icraatlarına, söylemlerine bakalım. Onların bugüne kadar söyledikleri ve yaptıkları tek adam rejiminde yapacaklarının aynasıdır.

- Kadının kürtaj hakkını almaya çalıştılar. Hangi saatte sokağa çıkacağına, kaç çocuk doğuracağına, hamileyken sokağa çıkıp çıkmayacağına, kahkaha atıp atmayacağına dahi karar verme hakkını kendilerinde gördüler.
- Tecavüze uğrayan kız çocuklarının tecavüzcüsüyle evlendirilmesinin ve tecavüzcünün cezasız kalmasının önünü açan yasayı geçirmeye çalıştılar. Hapisteki tecavüzcüleri serbest bırakmak istediler.
- Çocuk sahibi olmayan kadının yarım kadın olduğunu söyleyerek kadınlar üzerinde çocuk sahibi olma baskısı yarattılar.
- İşçilerin yoksulluğuyla alay edencesine 3-5 çocuk siparişi verdiler.

- Şort giyen kadına tekme atmak yerine mırıldanmayı önererek şiddeti meşrulaştırdılar.
- "Bir madam gibi ölmek var, bir de adam gibi" diyerek kadınları aşağıladılar.
- Kadın işçiler için doğum iznini arttırmak yerine esnek çalışmayı dayattılar.
- Gözlerini kırpmadan kadınların bin bir çileyle, emekle büyüttüğü evlatlarını haksız savaşlarda ölmeye ve öldürmeye gönderdiler.

Başkanlık isteyenlerin bugüne kadar sorunlarımızı çözmek yerine derinleştirdikleri açık değil mi? Kreş sorunu, can yakıcı bir sorun olarak orta yerde duruyor. Fabrikalarda, mahallelerde nitelikli ve ücretsiz kreşlerin açılmasını sağlamak yerine birkaç bin büyükanneye koşullu çocuk bakım parası vererek bu can yakıcı sorun çözülebilir mi? Emekçilere verdikleri bu küçücük kısıntının referandum yatırımı olduğu çok açık değil mi?

Yıllardır erkeklerle aynı işi yaptığı halde daha düşük ücrete çalışmaya mecbur bırakılan kadın işçilerin bu sorununu bugüne kadar görmeyenler, aksine kadını işten alıp eve kapatmaya çalışanlar tek adam rejiminde mi bu sorunu çözecekler?

Şimdi soralım kendimize. Kadını aşağılayan, değersizleştiren, onu erkeğe itaat ve hizmet etmesi gereken bir köle olarak gören bir zihniyet, hiç kimsenin denetleyemeyeceği, yargı, yürütme ve yasamanın tek elde toplandığı, tek başına kanun çıkarma yetkisine sahip bir tek adam rejiminde yukarıda saydıklarımızın daha beterini yapmaz mı?

Bizim yalanlara karnımız tok. Zaten nefes almakta zorlandığımız bu sistemin yerine hepten nefessiz kalacağımız tek adam rejimini istemiyoruz. Geleceğimizi karartmak için HAYIR diyoruz! ■

Baskılara, Artan İşsizliğe Karşı Tek Çare Mücadele!

Olağanüstü hal koşulları devam ediyor ve bu ortamda ülke 16 Nisanda referanduma gidiyor. İktidar, siyasetini baskı ve korkutma üzerine kurmuş durumda. Hükümetin bu siyaseti ekonomideki olumsuz gidişatı daha fazla etkiliyor ve meselâ işsizliği artırıyor. Grevleri yasaklayan hükümet, referandumdan hemen sonra işçilerin iş güvencesi olan kıdem tazminatına el koyacağını da açıklamış bulunuyor. İşçilerin çoğu, ülkeyi bir yangın yerine çeviren ve işçi haklarına saldıran iktidarın tek adam rejimi kurma hevesine HAYIR diyor!

Resmi işsiz sayısı 4 milyona dayandı

Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) yayınladığı istatistiklere göre, işsizlerin sayısı 4 milyona yaklaşmış bulunuyor. TÜİK, hesaplama yöntemindeki bir oyunla, işsizlerin oranını ve sayısını düşük gösteriyor. Fakat bu haliyle bile işsizlerin sayısı önemli oranda artmış durumda. Her geçen ay da artmaya devam ediyor.

TÜİK'e göre işsizlik oranı 2016 yılı Aralık döneminde %12,7'ye ulaştı. Geçen yılın aynı dönemine göre işsizlik 1,9 puan arttı. İşsiz sayısı ise, tam 668 bin kişi artarak 3 milyon 872 bin oldu. Bu artışla işsizlik son 7 yılın en yüksek oranına ulaştı.

Tarım dışı işsizlik 2,2 puan artışla %14,9'a, genç nüfusta işsizlik oranı 4,8 puan artışla %24'e, 15-64 yaş grubunda ise 1,9 puan artarak %12,9'a yükseldi.

Raporda kayıt dışı çalışanların oranının %32,7 olarak gerçekleştiğine yer veriliyor. Geçen yılın aynı dönemine göre kayıt dışı çalışanların sayısının arttığı belirtiliyor.

Liranın alım gücü her geçen gün düşerken, düşük ücretlerle yaşama-ya mahkûm milyonlarca işçi, daha da yoksullaşılıyor. Bu arada işsizlik çıkışı gibi büyüyor, milyonlarca işçi işsizliğe ve açlığa mahkûm ediliyor. Tam da bundan dolayı AKP hükümeti, gerçeklerin üzerini kapatmak ve tek adam rejimini topluma kabul ettirmek için Avrupa ülkeleriyle kriz ve gerilimi yükseltiyor. ■

AKP'li Bakan kıdem tazminatına el koyma planını açıkladı

Kıdem tazminatının fona devredilerek gasp edilmesi için yapılması planlanan yasal düzenleme, bu yıl içinde hayata geçirilecek. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Müezzinoğlu, Adana Sanayi Odasında düzenlenen "Çalışma Hayatına Yönelik Uygulamaya Konulan Teşvikler" konulu toplantıda, kıdem tazminatının fona devredilmesi düzenlemesinin 2017 yılı içinde yapılacağını duyurdu.

İşçinin kazanılmış hakkı olan kıdem tazminatına el koymak isteyen patronlar, yıllardır hükümetlere baskı yapıyorlar. Konuya dair en somut adımları atmak AKP hükümetine nasip oldu! Patronların tüm isteklerini yerine getiren AKP, düzenlemenin çalışma hayatının en önemli reformlarından biri olduğunu iddia ediyor. Bunu Müezzinoğlu şöyle açıklıyor: "Aslında işçinin hakkı 10 yıl, 20 yıl sonra işverenin cebinde olmamalı. Yani 10 yıl ve 20 yıl sonrasının koşullarını kimse bilemez. Bu yıl çalışma hayatının en önemli reformlarından birini kıdem tazminatıyla sağlayacağız. Başardığımızda çalışanla çalıştıran arasında hukuk birbirine güvene dayalı olmalı. Sağ ve sol ayak nasıl sağlıklı gidiyorsa, işçi ve işveren arasındaki hukuk da bu kadar hakkaniyetli olmalı. Bize de düşen bu arada iyi hakemlik yapmak, güçlü, adil hakemlik yapabilmek. İnşallah bunu da yapma gayreti içerisinde olacağız."

Neymiş hakemlermiş! İşçiyi düşünür gibi yapıp işçinin elindeki el koyma kurnazlığını bu söylemle kapatmaya çalışıyorlar. Kıdem tazminatının 10 ya da 20 yıl patronun cebinde kalması Bakanı pek rahatsız etmiş! Oysa tam da bundan dolayı o patronlar işçileri diledikleri gibi işten atamıyorlar. İşte bu engel temizlenmek isteniyor.

AKP hükümeti, işçilerin mağduriyetini gidermeyi değil, patronların önündeki engelleri temizlemeyi hedeflemektedir. AKP hükümeti gerçekten işçilerin kıdem tazminatı alamamasını dert edinseydi, fon uygulamasını hayata geçirmek yerine, tazminat hakkının tek kuruş eksiltmeden işçilere ödenmesi için gerekli düzenlemeyi yapmayı dert edinirdi. Oysa fon düzenlemesiyle, kıdem tazminatı neredeyse yarı yarıya düşürülecek ve denetimi işçilerin elinde olmayacak.

İşsizlik Fonunda biriken paralar işçilerden çok patronlara aktarılıyor ve kimi projelerin finansmanında kullanılıyor. Sermayenin ağızını sulandıracak kadar para biriken İşsizlik Fonunun bu şekilde yağmalanması, kıdem tazminatı fonunun da akıbetini şimdiden gösteriyor.

Kıdem tazminatını fona devrederek gasp etme girişimi birkaç yıl önce de gündeme getirilmiş, sendikalar ve ÜİD-DER dâhil işçi örgütlerinin tepkisi üzerine geri çekilmişti. Ancak bu defa AKP, patronlar sınıfının daha da zenginleşmesini sağlamak amacıyla OHAL koşullarını fırsat olarak kullanmak istiyor. ■

Diren işçi belediye işçisinden mektup

■ Avcılar'dan direnişçi bir belediye işçisi

Sevgili işçi ve emekçi kardeşlerim,
Yaklaşık bir yıl önce Avcılar Belediyesi'nde sendikal örgütlenmeden dolayı işten atıldım. Benimle birlikte atılan arkadaşlarla, 7 ay belediye önünde direnerek haklılığımızı duyurduk. Bu direnişimizin sonucunda Fen İşleri Müdürlüğünde işbaşı yaptık. Ayrıca mahkeme de haklı olduğumuza karar verdi. Açtığımız işe iade davalarımızı kazandık. Sürecimizi sizler de ÜİD-DER vasıtasıyla takip ettiniz. Yanımızda oldunuz. Hepinize teşekkür ederiz.

Arkadaşlar, hükümet 16 Nisanda Cumhurbaşkanlığı sistemi adı altında 18 ana maddeden oluşan anayasa değişikliğini oylamamız için bizlere sunacak. Bu anayasa değişikliğini sunan AKP, öne sürdüğü bahanelerle "Evet" dememizi istiyor. Ben buradan bir TC vatandaşı olarak sormak istiyorum. Yaklaşık 15 yıldır tek başınıza iktidarsınız. İstedığınız kanunları çıkararak, istediğinizi yaptınız. Neden böyle bir anayasa değişikliği yapmak istiyorsunuz? Gerçek sebebini bizlere de söyleyin! Ben yasamanın, yargının ve yürütmenin tek adamın iki dudağı arasında olmasına "Hayır" diyorum. Çünkü sizlere güvenmiyorum. Neden böyle düşünüyorsun diye sorarsanız, birçok nedeni var.

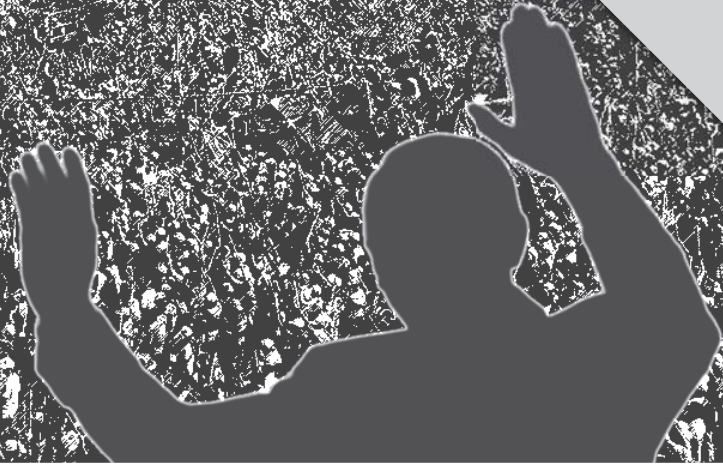
Örneğin **son 14 yıldır tek başına iktidar olan AKP döneminde taşeron işçi sayısı milyonları buldu.** Bu taşeron işçilerden birisi de benim ve bu taşeronluk belasını başımıza AKP musallat etti. Daha da kötüsü istihdam bürosu adı altında kölelik büroları yaptılar. Düşünün ki bu bürolar yüzünden ne sabit bir işyerimiz olacak ne de tazminat hakkımız. Çünkü bir işyerinde aylarca ve yıllarca çalışamayacağız. Yani gündelik olarak çalışmayı bizlere

layık gördüler. AKP döneminde her yıl binlerce işçi yeterli iş güvenliği alınmadığı için canından oldu. Aynı zamanda kadın cinayetleri, tacizleri, tecavüzleri arttı. Yurtlarda bizler gibi asgari ücretlerle çalışan işçi kardeşlerimizin çocukları taciz ve tecavüzlere maruz kaldılar, yanarak hayatlarını kaybettiler. Arkadaşlar, bugünkü şartlarda 4 kişilik bir ailenin açlık sınırı 1800 lira olarak belirlendiği halde biz işçilere 1404 lira asgari ücret layık görülüyor. Bizlerden kesilen paralar patronlara destek olarak veriliyor.

Referandumda "Evet" demeyi düşünen işçi ve emekçi kardeşlerime seslenmek istiyorum. Biz işçiler olarak şunu çok iyi bilmeliyiz ki **"Evet" dersek tüm bu sorunlar daha da fazlalaşacak.** Kardeşlerim, 16 Nisanda "Evet" çıkarsa ki çıkacağımı sanmıyorum, en ağır bedeli geçmişte olduğu gibi yine biz işçiler ödemek zorunda kalacağız. İşçiler olarak ne sendikalarımız kalacak ne de haklarımız. Biz sendikaya üye olduğumuz için işten atılmıştık. Buna karşı direndik ve kazandık. Eğer "Evet" çıkarsa bu hakkımız ortadan kalkacak. Bunları bilerek "Hayır" dememiz gerekiyor arkadaşlar.

Bu mektubu okuyan tüm işçilere sesleniyorum. Bizler işçi ve emekçiler olarak oy vermeden önce değişikliklerin bizlere ne gibi katkısı var ona bakmalıyız. Benim bildiğim ve araştırdığım kadarıyla bu değişiklikler bizlere hiçbir katkı sağlamamaktadır. Aksine eğer anayasa bu şekilde değişirse işçi hakları daha fazla gasp edilecek. Bizler işçiler olarak Alevisiyle, Sünnisiyle, Türküyle, Kürdüyle hep beraber referandumda **"Hayır"** diyelim. Eğer "Evet" dersek, geçmişte bu hakları elde etmemiz için mücadele etmiş, kavga vermiş olanlara da saygısızlık ve nankörlük etmiş olmaz mıyız? ■

“Milli irade” mi Dediniz?

AKP hükümeti, tek adam rejimi getiren başkanlık sisteminin referandumda onaylanmasıyla “milli irade”nin tecelli edeceğini iddia ediyor. Emekçileri tek adam rejimine ikna etmek için “milletin seçtiğini yani milletin iradesini başa getireceğiz” diyor. Bu siyasete karşı çıkanları ise “milli iradeye” saygı duymamakla suçluyor. Kimi insanlar, gerçekten de “milli irade”nin yani milletin iradesinin hâkim olacağına inanıyor. Oysa gerçek bunun tam tersi.

Geçmişte firavunların, sultanların ve kralların yönetiminde halkın hiçbir söz ve karar hakkı yoktu. Yönetim bütünüyle tepedeki kişinin elindeydi. Krallar ve padişahlar “dediğim dedik, çaldığım düdüğü” rejiminin ifadesiydiler. Bunlar öldüklerinde yerlerine oğulları geçiyor ve toplum yıllar yılı bu şekilde yönetiliyordu. Ama bu durum halkı canından bezdiriyordu, çünkü tepedeki kişi canının her istediğini yapıyordu ve kimse de ona karşı çıkamıyordu. Halkın yönetim üzerinde hiçbir söz hakkı yoktu. Ancak 1789 Fransız Devrimiyle yeni bir dönem açıldı. Birçok ülkede gerçekleşen devrimlerle imparatorluklar ve kralıklar son bulmaya başladı. Yönetim biçimi parlamenter cumhuriyetlere dönüştü. Tek kişinin mutlak otoritesi son buldu. Yasama, yargı ve yürütmenin birbirinden ayrılığını esas alan kuvvetler ayrılığına dayalı parlamenter sistem dünya ölçeğinde yaygınlaştı.

Ancak bu sistemde de işçi-emekçi halkın yönetime katılması söz konusu değil. 4-5 yılda bir seçimler yapılıyor ve halk gidip sadece oy veriyor. Bu nedenle işçi sınıfı, bu sistemi değiştirmek için mücadeleye girişmiştir. İşçi sınıfı, siyasal iktidarın bir avuç azınlıktan alınarak ezilen ve sömürülen milyonlara verilmesinden yanadır. Tüm işçi-emekçi halkın her düzeyde yönetime katıldığı **doğrudan demokrasiyi** yani **işçi demokrasisini** savunur. İşyerlerinden mahallelere kadar her alanda hayat bulacak olan **işçi meclisleri/konseyleri**, doğrudan demokrasinin araçları haline gelirler. Doğrudan demokrasinin hâkim olmasıyla **tüm görevliler seçimle işbaşına gelecek ve istenmedikleri zaman görevden alınabilecekler**. Bu görevlilerin toplumun üzerinde hâkim kimse haline gelmemesi için ise, **tüm ayrıcalıklar ortadan kaldırılacak** ve onların ücretleri de nitelikli bir işçinin ücretine eşitlenecek. Eğer bir iradede söz edeceksek işte bu **“üretenlerin iradesi”** olacak!

Biz işçiler böyle bir demokrasi arzularken, tek adam rejimiyle, sınırlı bir demokrasi anlamına gelen parlamenter sistem de ortadan kaldırılmak isteniyor. İktidar çevrelerinin savunduğu tek adam rejimi, “milli irade” kılıfı altına saklanmak isteniyor. Gerçek şu ki “tek adam rejimi” tarihsel ilerlemeye ve emekçi halkın özlemlerine uygun değildir. Onlar halkın siyasete dâhil olacağı kanalları iyice kapatmak, tek adamın otoritesini, sultasını güçlendirmek istiyorlar. Onlar tüm yetkilerin tek kişide toplandığı totaliter bir düzen kurmak istiyorlar.

Grev kararı alan işçilerin iradesi, irade değil mi? İşçilerin yasal haklarını yok saymak bu iradeye saygısızlık değil mi? Üretenlerin iradesine saygı duymayanların “milli irade”ye saygı duyması söz konusu olamaz!

Aslında onların “milli irade” diyerek neyi kastettiğini çok iyi biliyoruz. Meselâ 7 Haziran seçimleri sonrasında hükümet kurma çalışmaları yarıda kesildi ve Erdoğan’ın direktifiyle seçim kararı alındı. Erdoğan “milli irade”nin kararını takmadı ve ülkeyi yeni bir seçime götürdü. Sonraki dönemde ise, Davutoğlu’nu görevden aldı ve yerine Binali Yıldırım’ı getirdi. Yeni hükümet “milli irade”nin kararına göre değil, herkesin bildiği gibi Erdoğan’ın iradesine göre kuruldu.

Keza hükümetin ve Erdoğan’ın imzasıyla metal işçilerinin grevleri milli güvenlik gerekçesiyle yasaklandı. Peki grev kararı alan işçilerin iradesi, irade değil mi? İşçilerin yasal haklarını yok saymak bu iradeye saygısızlık değil mi? Üretenlerin iradesine saygı duymayanların “milli irade”ye saygı duyması söz konusu olamaz!

Referandumda “evet” oyu isteyenler, gerçekte bizlerin iradesini zerrece umursamıyorlar. “Milli irade” dedikleri işçi ve emekçilerin iradesi değildir. **“Milli irade”yi bu kadar öne çıkartmaları sadece göz boyamak içindir.** Amaç emekçi halkı tek adam rejimine ikna etmektir. “Ayakların baş olduğu nerde görülmüş” diyerek “milli irade”yi aşağılayan bu iktidar değil mi? Biz egemenlerin gözünde ücretli köleyiz, ayak takımıyız. O halde biz işçi-emekçilere düşen görev, iktidarın yalan dolu siyasi taktiklerine kanmamak ve sınıf irademizi göstererek referandumda HAYIR demektir! ■

8 Mart Uluslararası Kadın Grevleri

8 Mart Uluslararası Emekçi Kadınlar Günü, bu yıl çok sayıda ülkede kadınların eylemleri ve greviyle kutlandı. Tüm dünyada egemenlerin, cinsiyetçi, erkek-egemen zihniyeti körikleyen söylemleri ve uygulamaları artarak devam ediyor. Emeginin yok sayılmasına, fikrinin değersiz görülmesine, her alanda susturulmasına, evin tüm yükünün omuzlarına yıkılmasına, erkeklerle eşit iş yapsa da eşit ücret alamamasına, çifte ezilmişliğe tepki duyan emekçi kadınlar, “Artık yeter!” diyorlar. Savaşa, yabancı düşmanlığına, homofobi ve transfobiye ve ırkçılığa karşı “Artık yeter!” diyorlar.

Nasıl ki tüm dünyada kadına yönelik baskılar artıyorsa, emekçi kadınların mücadelesi de yükseliyor. Emekçi kadınlar 8 Mart’ta “Kadınsız Bir Gün” şiarıyla dünyanın birçok yerinde greve çıktılar. Özellikle ABD’de, Trump’ın kadınlara yönelik aşağılayıcı söylemlerinin ve göçmen düşmanlığının üzerine Kasım ayından bu yana kadın eylemleri gerçekleşiyordu. 21 Ocakta gerçekleşen yürüyüşe milyonlarca kadın katılmıştı. Ezilen kadınlara güç veren bu eylemlerin ardından, 8 Mart’ta 50’den fazla ülkede kadınlar grev kararı aldılar.

Dünyanın en doğusunda yer aldığı için 8 Mart gününe ilk giren ülkelerden Avustralya’da, United Voice (Birleşik Ses) sendikası üyeleri, erkeklerden daha düşük ücret almayı protesto ettiler. Ülke çapında çocuk bakım merkezlerinde çalışan binden fazla kadın işçi, erkeklere göre her gün bedavaya birkaç saat daha fazla çalışıyor. Eylemde konuşan sendika temsilcisi, kadınların saat 15.20’den sonra ücretsiz çalıştığını belirtti. 2017’de bu eşitsizliğin kabul edilemeyeceğini ifade eden temsilci, üyelerinin tamamına yakınının 8 Mart’ta daha az çalışarak bu haksızlığı

protesto ettiğini ifade etti.

ABD’nin Philadelphia (Fildelfiya) kentinde de kadın öğretmenler bir günlük greve çıktılar. Çok sayıda okul 8 Mart’ta kapalı kaldı. Benzer eylemler kısa süre önce başka ülkelerdeki kadın işçiler tarafından gerçekleştirilmişti. Polonya’daki kadınlar, 6 Ekimde kürtaj hakları için bir günlük greve çıkmışlardı. İzlanda’da da kadınlar 25 Ekimde, erkeklerle aralarında bulunan %14’lük maaş farkını protesto etmek için mesai saatlerini %14 oranında kısaltmışlardı.

8 Mart’taki greve katılan Avrupalı emekçi kadınlar ise, Londra’da bir araya gelerek bir toplantı düzenlediler. Toplantıda, kadınların her alanda daha fazla ezildiği ve tüm ülkelerdeki kadınların güçlerini birleştirmesi gerektiği vurgulandı. Tüm dünyada kadınları geri plana atan erkek egemen zihniyete ve kapitalist saldırılara karşı kadınların uluslararası bir mücadele vermektense başka bir yolunun olmadığı belirtildi. Baskı ve sömürüyü reddetmenin yolu olarak greve gitmenin önemi konuşuldu.

Organizatörler grevin, daha düşük ücret alıp daha büyük eşitsizliklere, ayrımcılığa maruz kalan, cinsel taciz ve iş güvencesizliği yaşayan kadınların, toplumda ve ekonomide aldığı yerin büyüklüğünü göstermek için bir araç olduğunu belirttiler.

Emekçi kadınlar baskıların bu denli arttığı bir dönemde, bu çifte ezilmişliğe boyun eğmiyor, taleplerini yükselterek alanları dolduruyorlar. Baskılara inat yürüyor, mücadele ediyorlar. Biz de emekçi kadınlar mücadeleye katılmadan, sınıf mücadelesinin başarıya ulaşamayacağını dile getiriyoruz ve “Emekçi Kadınlar Mücadelede Öne” diye haykırıyoruz. ■

Fransa ve Almanya: Havada Grev Var!

Fransa

Fransa'da havayolu işçileri, çalışma koşulları ve iş saatlerine ilişkin yeniden yapılandırma kararına karşı grev kararı aldılar. Air France havayolu şirketinde çalışan 4 bin hava trafik kontrolörünün yaklaşık %20'sini temsil eden Bağımsız Sendikalar Ulusal Birliği UNSA, 6-10 Mart tarihleri için grev çağrısı yaptı.

Grevin ilk üç gününde binden fazla uçuş iptal edildi. Paris bağlantılı havayolları grev nedeniyle %25 oranında kapasite düşürmek zorunda kaldı. Aynı zamanda birer aktarma merkezi olan havalimanlarında grev İngiltere, İtalya, İsviçre ve İspanya bağlantılı uçuşları da etkiledi.

İşçiler, Haziran 2016'da sendikaları tarafından imzalanan yeni çalışma saati kurallarının değişmesini istiyor.

Mevcut çalışma gününü 1 gün daha arttıracak uygulamaya tepki gösteren işçiler, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün bu kararını iptal etmesini talep ediyorlar.

Bu grevin dışında 18-20 Mart tarihleri arasında bir başka grev daha planlanıyor. Havayolu işçileri, şirketin üst düzey yöneticilerinin ücretlerine yapılan %17,6 oranındaki zamma karşılık, işçilerin aynı ücretle daha fazla çalıştırılmasını kabul etmediklerini belirtiyorlar.

Almanya

Almanya'nın başkenti Berlin'de iki havaalanında gerçekleşen grevler, hava trafiğini durdurdu. Berlin Tegel ve Schönefeld havaalanlarında yer hizmetlerinde çalışan Hizmet Sektörü Sendikası Ver.di üyesi 2 bin işçi, 10 Martta 24 saat boyunca iş bıraktı. Bu grevin bir ikaz grevi olduğunu duyuran sendika, işverenden talep ettikleri saat ücretini almamaları durumunda grevlerine devam edeceklerini duyurdu.

Grev nedeniyle Tegel Havalimanında 455 ve Schönefeld Havalimanında ise 204 uçuş olmak üzere toplamda 659 uçak seferi iptal edildi. Grev tarihinin, 184 ülkeden yaklaşık 200 bin insanın geldiği Berlin Turizm Borsası Fuar haftasına denk gelmesi, grevin etkisini daha da arttırdı. Havalimanı yetkilisi, bir günlük grev sonrasında uçuşların hemen düzelmeyeceğini, zaman alacağını duyurdu.

Avrupa'da gerçekleşen bu grevler, bir kez daha işçilerin gücünü ortaya koydu. Krizi bahane gösteren patronlar, kendi kârlarından feragat etmek yerine faturayı işçilere ödetmeye çalışıyorlar. Fakat Avrupalı işçiler bunu kabul etmediklerini iş bırakarak gösteriyorlar. ■

Şili'de Maden İşçilerinin Grevi Sürüyor

Şili'de 2500 bakır madeni işçisi, sosyal hak gasplarına karşı daha iyi çalışma koşulları için mücadele veriyor. Dünyanın en büyük bakır madeni olan Escondida, işçilerin taleplerini dikkate almamakta ısrar ediyor. Ancak işçiler, taleplerinin karşılanması için sabırlı ve kararlı bir şekilde 9 Şubattan bu yana grevlerini sürdürüyorlar.

Maden işçileri, Atacama Çölü'nün ortasına çadır kurarak, sendikaların sembollerini, flamalarını taşıyarak, şapka ve önlüklerini giyerek maden ile bakır üretim tesisleri arasındaki ana yolları ulaşıma kapatarak çeşitli eylemler gerçekleştiriyorlar. Anayolu trafiğe kapatan işçilere polis azgınca saldırıp, mücadelelerini kırmaya çalıştı. Ancak işçiler, bugüne kadar mücadele sonucu elde ettikleri kazanımlarını korumak ve çalışma koşullarının iyileştiril-

mesi gibi temel talepleri karşılanıncaya kadar grevlerine devam edeceklerini söylüyorlar. İşçilerin temel talepleri arasında ücretlere %7 oranında zam, işe yeni başlayan işçilerin geçici değil sürekli çalıştırılması ve iş güvencelerinin sağlanması bulunuyor.

Maden işçilerinden biri, yaşadıkları sorunları ve neden mücadele ettiklerini şöyle ifade ediyor: "Onurumuz için mücadele veriyoruz. Çok kötü koşullarda çalışıyoruz ve ayın yarısını ailemizden ayrı yaşamak zorunda kalıyoruz." İşçiler, firmanın önümüzdeki sözleşmelerde ücret ve sosyal hak kesintisine gidebileceği sinyallerini aldıklarını da söylüyorlar. Tüm bu saldırılara karşı Şilili madenciler, geleceğine sahip çıkmak için çetin bir mücadele veriyorlar. ■

Krallara, Şahlara ve Sultanlara İsyan Eden İnsanlık!

OHAL koşullarında tek adam rejiminin dayatıldığı referanduma gidiyoruz. İşsizlik ve yoksulluk hızla artıyor, ekonomik krizin belirtileri kendini daha açıktan göstermeye başlıyor. “Huzur” ve “istikrar” vaadiyle emekçilerin oyunu alıp tek başına iktidara yerleşen AKP, tek adam rejimi ile iktidarı kalıcı kılmak istiyor. Ancak işçi ve emekçilerin azımsanmayacak bir çoğunluğu “evet”e ikna olmuyor. Bugüne kadar hükümetin yalanlarıyla oyalanmış emekçi kitleler, artık bu gidişattan hoşnutsuzlar. Tüm iktidar yetkisini tek bir kişiye verecek olan değişikliği sorgulamaya başlıyorlar.

AKP hükümeti, tüm yetkileri tek adama veren başkanlık sistemi ile bütün sorunların çözüleceğini iddia ediyor. Oysa tek adam rejiminde işçileri bekleyen “huzur” ve “istikrar” değil, artan baskı ve yasaklar, kriz ve savaşlar olacaktır. Tarih bizlere firavun, kral, çar, şah, padişah ya da sultan olsun tek adamların, yoksul ve ezilen sınıflara acı ve gözyaşından başka bir şey vermediğini gözler önüne seriyor.

Tüm yetkileri elinde toplayan krallar, imparatorlar ve beyler; “dediğim dedik, çaldığım düdük” rejimi kurmuşlardır. Ezilenlerin üstüne basarak yükselmiş, tüm zenginliklere el koymuşlardır. Zenginlikleri üreten, kentleri kuran ezilen ve sömürülen sınıflar ise, bugünün işçileri gibi çalışmaya ve boyun eğmeğe zorlanmışlardır. Toplumsal eşitsizlik artmış, ağır çalışma koşulları, ağır vergiler, zenginleri daha da zenginleştiren, yoksulları ölüme sürükleyen savaşlar, yıkımlar ezilenlerin canına tak etmiş, onları mücadeleye sürüklemiştir. Tarih, sömürülen ve ezilen kölelerin, köylülerin, işçilerin tek adamlara karşı isyanlarına hep tanıklık etmiştir.

Uygarlığın beşiği sayılan Mezopotamya, tarihin ilk halk ayaklanmalarına da ev sahipliği yapmıştır. Mezopotamya'nın en önemli medeniyetlerinden biri olan Sümer Devleti'nde, üretilen ürünler yönetenlerin elinde toplanıyor, toprağı işleyen köylüler ise yoksullaşıyordu. Zamanla artan eşitsizlik yaklaşık 4500 yıl önce Sümer'in şehir devletlerinden biri olan Lagaş'ta yoksul köylüleri ve köleleri isyana sürükledi. Keza giderek güçlenen, zenginleşen ve

İnsanlık, mücadele ede ede, zalimlere karşı çıka çıka bugünlere gelmiştir. Bugün birçok ülkede zalimler, tek adam rejimleri kurmak, demokratik hakları ortadan kaldırmak ve halkı baskıyla yönetmek istiyorlar. Fakat bugüne kadar tek adam rejimlerinden hayır gelmedi, yarın da gelmeyecek!

toplumda tek söz sahibi haline gelen firavunların yönetiminde olduğu Mısır uygarlığında da isyanlar baş gösterecekti. Spartaküs ve Romalı köleler ise, “Güneş Devleti”ni kurmak üzere Roma'nın zulmüne karşı tarihin en büyük köle isyanlarını gerçekleştirdiler.

Bu topraklarda Şeyh Bedredinler, Torlak Kemaller, Börklüce Mustafalar her şeyi belirleyen padişah fermanlarına karşı başkaldırmış, ezilen, buğdayı elinden alınıp aç bırakılan Osmanlı halklarını zalimin zulmüne karşı mücadele etmeye çağırmışlardı. Birkaç yüzyıl sonra yoksul köylüler, topraksız reaya 16. ve 17. yüzyıllarda Celali isyanlarına katıldı. Avrupa ise, mutlak iktidar gücüne sahip krallara ve imparatorlara karşı halkların isyanlarıyla çalkalanıp durmuştu. 1789 Fransız Devriminin anıları hâlâ canlıdır. Fransa'nın yoksul halkı, “ekmek yerine pasta yesinler” diyen Kraliçe ve Kralın kellesini giyotinle uçurmuştu.

Zalimlerin zulmü devam ettikçe ezilenlerin özgürlük mücadelesi de hiç bitmedi. İtalya'da Mussolini, İspanya'da Franco, Almanya'da Hitler işçi ve emekçilere kan kusturmuşlardı; tek adam rejiminin bedeli ağır olmuştu. Ancak işçi sınıfı tek adamlara ve diktatörlüklere karşı mücadele etmekten hiç vazgeçmedi. Bunun son örneğini, 2010'da Tunus'ta başlayıp Mısır'a sıçrayan Arap halk isyanlarıyla gördük. İşsizlikten, yoksulluktan, baskıdan bıkan Arap emekçileri, tek adam rejimlerine başkaldırdılar. “Ekmek, özgürlük, demokrasi, insanlık onuru” diye haykırıyor ve hiçe sayılmalarına isyan ediyorlardı.

İnsanlık, mücadele ede ede, zalimlere karşı çıka çıka bugünlere gelmiştir. Bugün birçok ülkede zalimler, tek adam rejimleri kurmak, demokratik hakları ortadan kaldırmak ve halkı baskıyla yönetmek istiyorlar. Fakat bugüne kadar tek adam rejimlerinden hayır gelmedi, yarın da gelmeyecek! Geçmişte çok büyük bedeller ödedik. Bu yüzden, tek adam rejimine “evet” demeye tek bir sebep yok ancak “HAYIR!” demek için nice sebep var. Yarını bugünden, bugünü dünden anlamak mümkün; tek adam rejimine geçit vermemek işçi-emekçilerin elinde! ■

Sağlık Çalışanları HAYIR Diyor!

■ Bir grup sağlık işçisi

Referandumla kısa bir zaman kaldı. Her geçen gün sohbetlerimizin gündemi daha çok referandum oluyor. Biz de sağlık işçileri olarak UID-DER aracılığıyla düşüncelerimizi diğer işçilere ulaştırmak istedik. Ayrıca site-de metal fabrikalarında çalışan işçilerin ve tüm işçilerin seslerine ses katıyoruz ve bakın neden hayır diyoruz:

Birinci kadın işçi: Ben şimdiye kadar AKP'ye oy verdim. Ailem de öyle. Yıllarca milliyetçilikle zehirlendim. Ve UID-DER ile şunu anladım. İşçinin milleti işçidir. Bu yüzden ilk olarak Cumhurbaşkanına çok milliyetçi politikalar izlediği için HAYIR diyorum. Tek kişinin bizi yönetmesini istemiyorum. Kadınların bedenlerini, hayat tarzlarını dilden düşürmeyen ve kadınların oylarıyla başa gelmeye çalışan birini istemiyorum. Ayrıca sadece zenginler için çalışan birini istemiyorum. HAYIR diyenlerin sesine kulak verelim. Çünkü gerçekten de var olan haklarımızı elimizden alacaklar. Temmuzda evlenecek bir kadın işçi olarak

doğacak çocuklarımızın geleceği için HAYIR diyorum!

■ İkinci kadın

işçi: Eğer "evet" çıkarsa baskılar artacak, tüm muhalifler cezaevlerine doldurulacak. Toplum tamamen sindirilecek. Zaten haklarımızı

Türk Metal'e HAYIR Dedik, Sıra Referandumda!

■ Pendik'ten bir metal işçisi

Bizler metal fabrikalarında çalışan işçiler olarak, önemli dönüm noktalarından birini 2015 yılında yaşadık. Bizler buna "metal fırtınası" diyoruz. Türk Metal'in örgütlü olduğu birçok fabrikada işçiler, TM'den istifa ettiler. Bursa'daki metal fabrikalarında başlayan istifalar; İzmit, Ankara, Kocaeli, İstanbul'a ve başka şehirlere kadar sıçradı. Biz işçiler neden Türk Metal'den istifa ettiğimizi tekrar hatırlayalım, hatırlatalım. Çünkü biz işçilerin hafızası maalesef çok iyi değil. Üç yıllık sözleşmeden vazgeçilmesini, atama usulüne son verilerek işyeri temsilcilerimizin demokratik bir şekilde bizler tarafından seçilmesini ve eylemlerden ötürü kimsenin işten atılmamasını istedik. Neden bu talepleri dile getirdik? Çünkü biz işçiler fabrikalarımızda ufacık bir eleştiride bulunsak işten atılmakla tehdit ediliyorduk. Hele ki temsilci arkadaşlara bir talepte bulunduğumuzda ertesi gün işten çıkarılıyorduk. Adı sendika ama gerçekte mafya örgütlenmesi olan bir yapı vardı başımızda, kendi haklarımızı bile dile getiremiyorduk. Bu yüzden biz yaşadığımız sorunlara son vermek için müca-

zın çoğu alındı. Kalanlar da elimizden alınacak. Koca bir ülkeyi bir kişi yönetirse yasaların nasıl işleyeceğini Hitler Almanya'sına bakıp anlayabiliriz. Ben yeni evlendim. Bir kadının en çok tatmak istediği annelik duygusunu yaşamaktan korkuyorum. "Evet" çıkarsa tamamen korkularım başıma gelecek. Çünkü çocuğum yaşam güvencesinin olmadığı bir ortamda ne kadar sağlıklı yaşayabilir ki? Aslında sebeplerim çok, o yüzden HAYIR diyorum.

Üçüncü kadın işçi: Ben MHP'li bir işçi olarak kesinlikle HAYIR diyorum. Hayatımız, bir kişinin iki dudağı arasında çıkacak sözlerle yönetilecek kadar basit olmamalı. Çıkacak yasalara, iş güvencesine, eğitim ve sağlık sistemine bir kişinin karar vermesine karşıyım. Şu an aldığım ücret 1300 lira. Ve asgari ücrete 100 lira zam yapıldı. Ama elektriğe, doğalgaza, suya ve gıdaya yapılan zam cebimizi aşıyor. Yapılan bu haksızlıklara dur demek için "HAYIIIIIRRRR!" diyorum.

Dördüncü kadın işçi: "Hayır" demek için o kadar çok sebebim var ki! Kıdem tazminatımıza yapılan saldırıyla başlayalım. İşyerlerinde o kadar yıpranacağız ama adamın biri gelecek ve yıpranma payımızı elimizden alacak. Hiç olur mu? Bir de hakkını aradığında bir bakıyorsun bütün kapılar yüzüne kapanmış. O kadar emekle KPSS sınavına hazırlanıyorsun, sonra biri çıkıp diyor ki "Devlet memurlarının güvencesini kaldıracğız." Neden? Biz enayi miyiz? Patronlara sıra gelince işsizlik fonumuzun kapılarını ardına kadar açanlar, sıra bize geldiğinde yalanlar söylüyorlar. Bu yüzden HAYIR diyorum. ■

deleye giriştik ve başımızdan bu gangsterleri attık. Şimdi başarı kazandığımız fabrikamızda, bizim seçtiğimiz ve taleplerimizi ilettiğimiz temsilcilerimiz var. Şu anda işçiler olarak temsilcilerle sorunlarımızı konuştuğumuzda işten atılma veya tehditle karşılaşmıyoruz.

Bunları şu nedenle hatırlatıyorum. 16 Nisanda yapılacak referandum ile başkanlık sistemini onaylatmaya çalışıyorlar. Biz eski Türk Metal üyesi işçiler olarak, yaşadıklarımızdan demokratik olmayan bir sendikanın, her şeyin patronların yanında olan bir başkanın iki dudağı arasında olduğu bir yönetim biçiminin ne anlama geldiğini ve bizlere ne bedeller ödettiğini gayet iyi biliyoruz. İşçilerin hiçbir söz hakkının olmadığı yönetimler biz işçi sınıfına her zaman daha kötü koşullar getirdi. Biz işçiler yaşadıklarımızı unutmayalım. Bizlerden ülkeyi tek başına yönetecek, Meclisi devre dışı bırakacak, şu ya da bu biçimde bizim fikrimizin sorulmayacağı, otoriter tek adam rejimine onay vermemizi istiyorlar. Bizler demokrasinin olmadığı yerde ne bedeller ödendiğini bilen metal işçileri olarak, iki sene önce başlayan metal fırtınayı tekrar estirmeliyiz. Biz metal işçileri olarak demokratik taleplerimize sahip çıkmalıyız. Nasıl ki Türk Metal'in otoriter yönetim anlayışına karşı çıktıysak, tek adam rejimine de karşı çıkarak referandumda "hayır" demeliyiz. ■

İki Metal İşçisinin Sohbeti

■ Tuzla'dan bir metal işçisi

Her gün işten eve, evden işe giderken hemen yakınıımızda olan şeyleri göremez hale geliyoruz. Ben metal işçisiyim. İşten eve gitmek için servislere doluştuğumuzda ya uyuyup kalıyoruz ya da cep telefonlarına gömüyoruz kafayı ve hiçbir şey görmüyoruz. Ben yorgunluktan yolda uyuyup kalmasam, arkadaşım ile konuşabilsem diye uğraşıyorum. Bu referandum gündemimize girince servis biraz canlandı. Bizim servise binen arkadaşların hemen tamamı “tek adam rejimine HAYIR!” diyor. Bu kadar “hayır” diyen olunca herkes çok rahat konuşuyor. Bu kadar zorluğun içindeyken, maaşlar yetmiyorken, hayat bu kadar zorlaşıyorken “bu başkanlığı isteyenlerin telaşı ne, acelesi, niyetleri ne?” diye kendi aramızda bağıra çağıra konuşuyoruz. Yine böyle hararetle konuşulurken bir arkadaşımızın başını hiç kaldırmadığını, iki çift laf etmediğini fark ettim. Bu arkadaşımız fabrikada da hep mesaiye kalırdı. O yüzden pek sohbet olanağımız olmamıştı. Üstelik aynı mahallede oturuyorduk. Bir gün yakaladım onu ve başladık dertleşmeye. Benim için de hayat kolay değil. Öğrendim ki onun için benden de zordu.

İki çocuğu vardı. Tek maaşla, kira ve diğer giderleri karşılamak için çırpınıyordu. İş dışında çöp tenekelerindeki plastikleri toplayıp satarak üç beş kuruş daha kazanmaya çalışıyordu. Çocuklarına yetemediğini, baba olarak görevlerini yerine getiremediğini söylüyordu. Uzun uzun sohbet ettik. Laf lafı açtı ve referandum meselesine geldi. “Abi bak Türkiye zenginleşti diyorlar. Ben pek hissetmedim. Galiba sana da pek faydası olmamış” dedim. Şimdiye kadar AKP'ye oy vermiş bu işçi arkadaşımın içini dökeceği bir dosta ihtiyacı varmış. Hepimiz gibi. “Evet, Türkiye zenginleşti ama benim de cebime giren bir şey yok güzel kardeşim” dedi ve devam etti. “Çocuklarım büyüdükçe istediklerini alamamanın acısını daha çok yaşıyorum. Ben sigara içmeyi severim ama para harcamamak için sigara bile içmiyorum, yine de yetmiyor. Çocuklarımı okutmaya çalışıyorum. Zar zor yapıyorum. Bu iş öyle kolay düzelmaz, hangi parti gelirse gelsin bunu değiştiremez. Dertleri bu değil ki.”

“Önümüzde referandum var. Biz ne diyelim abi, ne düşünüyorsun?” diye sordum. O da Cumhurbaşkanı'nı kastederek “Adamın yaptığı şeyler var tabii, sağlıkta, yollarda düzelmeler var. Onlara bir şey diyemem ama

kafam da karışık. Ne versem ben de bilmiyorum. Evet mi hayır mı iyi olur, bilmiyorum. Bir yandan kızıyorum ama bir yandan da hep onlara verdim oyumu” dedi. Ben de metal işçilerinin grevinin engellendiği zamanı hatırlattım. “Bugün onlara yarın bize, biz de metal işçisiyiz. O zaman ne yapacağız abi?” deyince o da “doğru ya, niye öyle oldu, hak aramaya kalkınca engelliyorlar. Niye bunu yapıyorlar?” diye sordu. Ve bu sohbet uzun bir sohbet oldu.

Sohbetimizin sonlarına doğru biz iki işçi kardeş olarak

aynı yerde buluştuk. Bana en son söylediği ise şu oldu: “Bu tek adam işi olmaz, tek kişi karar verecek demek, yarın bir gün maaşları düşürdüğünde bunu uygular, biz buna nasıl karşı çıkacağız. Eğer öyleyse bu olmaz. Ben kabul etmem. Evet de demem. Bana göre demokrasi meselesinde en azından başka fikirler de oluyor. Öbür türlü biz hiçbir şeye karar veremeyiz gibi görünüyor. En azından Meclis var, hiç olmazsa farklı düşünenler var. Belki ilerde bir gün bizi de savunanlar çıkar. Niye şimdiden elimizle bundan vazgeçelim?” dedi.

Biz iki metal işçisi olarak niye “HAYIR” demeliyiz sorusuna cevapları birlikte bulduk. Birbirimize şakayla karışık “hayırlı akşamlar” dilerken gülüştük. Ben bu hay-huyun içinde ona bir merhaba demeyi geciktirdiğim için kendime kızgın ayrılırken, bir dost eline daha uzandığım için mutluydum. ■

İş Güvenliği Uzmanları da HAYIR Diyor!

■ Bir grup iş güvenliği uzmanı

İş cinayetleri dur durak bilmiyor. Son yıllarda artan işçi ölümleri adeta bir savaş ortamını yansıtıyor. Her ay 150'den fazla işçi patronların ceplerine daha fazla para girsin diye en temel güvenlik önlemleri alınmadığı için hayata veda ediyor. Sadece 2016 yılında 1970 işçi, iş cinayetlerinde hayatını kaybetti.

Bu cinayetler 2016 yılının 2. yarısında daha da arttı. Tesadüfe bakın ki, bu dönem OHAL'in ilanından sonraki döneme denk geliyor! OHAL açıklandıktan sonra bu sürecin mimarları her fırsatta OHAL'in halkın yaşamına hiçbir etkisi olmayacağını, bu uygulamanın başkaları için yapıldığını söylüyorlardı. Ama gelin görün ki, işin aslı hiç böyle olmadı. 21 Temmuz 2016'da ilan edilen OHAL ile birlikte işçi ölümlerinde "istikrarlı" bir artış olduğu görülüyor. OHAL ilanı ile birlikte işçilerin üzerinde baskılar artırılmış, grevler, iş durdurma hakları yasaklanmıştır. Yasalar, işyerlerinde gerekli güvenlik önlemleri alınmadığı takdirde işçilere iş bırakma hakkı tanıyor. Fakat normal zamanlarda bile işçiler, bu haklarını kullanamazken, OHAL döneminde bunun bahsi bile edilemiyor. OHAL

ilan edilir edilmez egemenlerin kolluk kuvvetlerinin ilk işi, sendikalaştıkları için işten atılan ve direnişte olan Avcılar Belediyesi işçilerinin direniş çadırına saldırıya saldırmak oldu. Aynı zihniyet Soma'daki ölümleri "fitrat ve kader" olarak açıkladı.

Son dönemde yaşanan tüm bu acıların, haksızlıkların en büyük mimarı, bugün bizlerden tek adam rejimi için "evet" istiyor. Tüm yetkiyi, tüm gücü, tüm karar mekanizmasını "tek elde" toplamak istiyor. Bizlere "büyük Türkiye", "adil ve mutlu yaşam", "mutlu aileler" gibi türlü yalanları sıralayanlar ile Soma'da, Ermenek'te, Esenyurt'ta veya Şirvan'da işçileri göz göre ölüme sürükleyenler aynı kişiler değil mi?

"Yaptıklarımızı yapacaklarımızın teminatıdır" diyerek halkı kandırmak isteyenlere şu cevabı vermek gerekir: Bu kadar ölüm ve iş cinayetlerinden sonra siyasal iktidarın tek elde toplanmasıyla daha çok işçinin iş cinayetlerinde katledilmesi teminat altına alınmış olacaktır! İş güvenliği uzmanı olan bizler, kardeşlerimizin ölmesini istemiyoruz. Tüm haksızlıklara karşı demokrasinin bir gereği olarak hak arama hakkımızı sonuna kadar kullanmak istiyoruz. Fikrimizi özgürce söyleyebilmek, tüm kararları ortakça almak istiyoruz. Hayatlarımızı bir kişinin iki dudağı arasından çıkan kararlara emanet etmeyeceğiz. Bu yüzden biz de tek adam rejimine HAYIR diyoruz! ■

Hayır de!

Yorduysa seni makine olmak
Öfkeliysen tezgâh başında
Bitkin düşüyorsan her günün sonunda
Hayır de!

Yoksunsan adaletten
Mahrumsan eşitlikten
Hep azsa bugünkü dünkünden
Hayır de!

Ekmek parası için işçi ölecek
İş cinayetine fitrat denecek
Evet dersin sıra sana gelecek
Hayır de!

Açlıksa payına düşen
Çekilmez bu zalim yaşam
İşçilerdir bu zulmü aşan
Hayır de!

Her an bir krize gebe
Eksik olmaz savaş arbede
Enflasyon arttıkça döndük merkebe
Hayır de!

Kapitalist egemenler terörde erktiler
Medya havarileri yalanda tektir
Sermaye savaşında it köpek çoktur
Hayır de!

Tek adamlık sermayenin faşist rüyası
Savaş, terör, bombası bitmez belası
Gördüklerin fragman yakın galası
Hayır de!

İşçilerin tarihini öğrenmen gerek
Sınıf kardeşine güvenmen gerek
Faşizm belasına direnmen gerek
Hayır de!

■ Gebze'den bir petrokimya işçisi

Unutma!

Ben tek başıma bir şey yapamam diyerek çekilme geri,
Doğru bir duruştur, asıl olan her zaman.
Zeytin dalının rüzgâra direnmesi gibi,
Dökülse de meyveleri, bahara ulaşmaktır hedefi.
Mevsiminde çiçeklere bezenmek için,
Köklerinden sarılır toprağa.
Asırlık toprak ana
O ki, hep can vermiştir ayakta durana.
Koca çınarlar barındırmıştır bağrında,
Asırlık tarihe şahitlik eden.
Sen yeter ki,
bir yudum su vurma dudaklarına yılgınlık çeşmesinden.
Vazgeçme, yenilme korkularına
O koca çınarların gölgesinde soluklan,
Asırların tarihsel gerçeğini sunar sofrana
Yolu da öğretir, dimdik ayakta durmayı da.
Karanlığın ortasında, kasırgalar sarsa da dört yanını,
Unutma!
Bu dünya daha ebediyen karanlığa esir olmadı.
Ne güneş vazgeçti alev alev yanmaktan,
Ne çınarlar vazgeçti köklerini sarmaktan,
Ne de baharı bekleyen kar çiçekleri,
Vazgeçecek özlemini haykırmaktan...

■ Gebze'den metal işçisi bir kadın

Yarınlara Merhaba Demek İçin HAYIR!

Benim topraklarım acılarıyla dolu
Daha on sekiz yaşına girmemiş körpecik bedenlerle dolu
Bir sonbahar hüznüyle uğurlarız
Yarım kalan hayalleri...

Bir gün daha başlıyor
Her ne kadar gözyaşı birikmiş olsa da bu topraklarda,
Biliyoruz ki;
Güneş doğmaktan hiç vazgeçmedi.
Hüzünler birikmiş, sineye çekilmiş olsa da
Bir gün filizlenecektir ektiğimiz tohumlar
Her bir tohum yarınlar açılan bir kapıdır
Bugün bir "HAYIR"la başlar
Yarına merhabaları ulaştırır.
Mühim olan tohumları elden ele dolaştırmaktır
Bereketli topraklarda serpilmesini sağlamak

İşte, başlıyoruz bugünden
Güneşi hissederek nasırlı ellerimizde
Umudu yeşertmeye girişiyoruz
Umudumuzu çalanlara, hep bir ağızdan
"HAYIR" diyoruz, izin vermeyeceğiz!

■ Esenyurt'tan bir kadın işçi

İşçilerin Sordukları/56

İşçiler haklarını bilmediklerinde ve sahip çıkmadıklarında, patronlar sömürüyü alabildiğine yoğunlaştırıyorlar. İş Yasasında var olan haklar gün geçtikçe kâğıt üzerinde kalıyor. Yasada var olan fakat son yıllarda patronların kendilerine göre değiştirdikleri, uygulamadıkları işçi haklarının bazıları şunlardır:

- Çalışma sürelerinin en fazla kaç saat olacağı yasayla belirlenmiştir. Yasanın belirlediği bu süreleri işçi ve patronlar anlaşarak arttırma yoluna gidemezler. Haftalık ya da günlük çalışma sürelerini tarafların anlaşarak arttırdığı sözleşmeler geçersizdir. Haftalık çalışma süresi 45 saattir. 45 saati aşan çalışma süresi bir dakika olsa bile fazla çalışmadır. Yedi günlük bir zaman dilimi içerisinde 45 saat çalışan bir işçi en az 24 saat kesintisiz dinlenme (hafta tatili) hakkına sahiptir.
- Fazla mesai yapılması için işçinin rızasını almak şarttır. İşçi bu rızayı her yıl tek bir belge imzalayarak verebilir. İşçinin rızası olsa dahi bir yılda 270 saatin üzerinde fazla çalışma yapmaya işçiler zorlanamaz. Yarım saatten az süren fazla çalışmalar yarım saat, yarım saatten fazla 1 saatten az süren fazla çalışmalar 1 saat olarak hesaplanmalıdır. Günlük çalışma süresi, fazla mesai dâhil günde 11 saati aşamaz.
- Günlük çalışma süresi 7,5 saat olan işgünlerinde yarım saat, günlük çalışma süresi 9 saat olan işgünlerinde 1 saat ara dinlenmesi zorunludur. Ara dinlenmeleri çalışma süresinden sayılmaz. Ara dinlenme süreleri tümüyle işçiye ait olan zaman dilimleridir. İşçiler dilerse ara dinlenmesi içerisinde işyerini terk

edebilir.

- Saat 20.00'da başlayan ve sabah 06.00'da sona eren süreye gece çalışma süresi denilir. Gece çalışmasında işçilerin 7,5 saatten fazla çalıştırılmaları yasaktır. Vardiyalı çalışmalarda yarıdan fazlası gece çalışmasına denk gelen çalışmanın tamamı gece çalışması olarak kabul edilir.
- Ücretin en geç ayda bir ödenmesi gerekir. Ücretin kararlaştırılan ödeme gününü yirmi gün geçmiş olmasına karşın ödenmemesi halinde, işçinin çalışmama hakkı doğar. Bu durumda topluca işi bırakabilirler. Bu şekilde iş bırakma yasa dışı grev olarak kabul edilemez. İşveren işçinin ücretini tek taraflı olarak düşüremez.
- Sigortalı çalışıp çalışmamak patronun rızasına bağlı olan bir konu değildir. İşçinin işe ilk başladığı günden itibaren sigortası yapılmalıdır. İşçinin sigortaya hiç bildirim yapılmamışsa, işçi, hizmetin sona erdiği tarihi takip eden yılbaşından itibaren beş yıl içerisinde hizmet tespiti davası açabilir. İşçiler işe giriş bildirgesiyle SGK'ya bildirilmiş ancak çalıştığı sürelerin primleri yatırılmamışsa her zaman dava açarak bu durumun tespitini isteyebilir.

Bu kurallar tüm işçiler için geçerlidir. Çalışanın beyaz yaka, mavi yaka, taşeron, sözleşmeli, çağrı üzerine çalışan, kiralık işçi olmasının bir önemi yoktur. Çalışanlar hangi sektörde çalışıyor olursa olsunlar bu kurallar yine geçerlidir. Örneğin "reklam piyasasında haftalık çalışma süresi 53 saattir denilmesi ya da günlük 16 saat fazla mesaiye kalacaksınız" denilmesi yasaya aykırıdır. ■

İşçi Nurettin'in "İnsanlaşması!"

Bu hikâye, elden ne gelir diyen işçilerin; bilinçlenmelerinin, örgütlenmelerinin ve kendilerini insan gibi hissetmeye başlamalarının hikâyesidir.

En iyi işçi filmlerinden biri, başrollerini Cüneyt Arkın ve Tarık Akan'ın paylaştığı 1978 yapımı **Maden** filmidir. Biz burada, Tarık Akan'ın canlandığı Nurettin'in bilinçlenmesi, dönüşmesi ve kendini bir insan gibi hissetmesi üzerinde duracağız. Evli ve iki çocuk babasıdır Nurettin. Yaşamı, maden, küçücük evi ve kahve arasında geçmektedir. Eşi ve çocuklarıyla konuşacak, paylaşacak bir şeyi bile yoktur. Dürüst ve çalışkandır ama hayatı bomboştur. Cüneyt Arkın'ın canlandığı bilinçli ve sosyalist işçi İlyas'a kulak vermeye başladığında ise her şey değişmeye başlar. Nurettin, İlyas'la, İlyas'ın öncülük ettiği mücadeleye katılmakla değişecek, bilinçlenecek ve insanlığını hatırlayacaktır.

Film boyunca Nurettin'in dönüşümüne damga vuran kimi olaylar yaşanır. İş cinayetinde arkadaşlarını kaybetmesi, sendikayı ele geçiren bürokratların ihaneti, patronların dizginsiz sömürsü, işçiler patır patır ölürlen kente kurulan panayır bunlardan bazılarıdır. Fakat hepsinden önemlisi, madende İlyas gibi bilinçli bir işçiyle tanışmasıdır.

Mücadelede deneyimli olan İlyas, işçiler arasında örgütlenme faaliyetine Nurettin ve arkadaşlarından başlar. Onları, müfettişin madene gelmesi ve denetimlerde bulunması için imza toplamaya ikna eder. Nurettin imza toplarken ölen işçilerin ailelerinin akıbetini, ailesinin geleceğini düşünmeye başlar: "Yarın ocağa girip de çıkmazsam çoluk çocuğum ziyan olacak." Böyle düşünen Nurettin, mücadeleye daha sıkı sarılmaya başlar.

Nurettin ve arkadaşlarının yükselttiği mücadele patron ve sendikanın tepkisiyle karşılaşır. Satılmış sendikacılarla tanışan Nurettin, çifte baskıya boyun eğmez. İşçilerin aidatıyla keyif süren bürokrat sendikacıların mücadeleciler işçileri hor görmesine dayanamaz ve sendika başkanına tepkisini, "biz koyun muyuz, ikide bir 'kandırılmışlar' deyip duruyorsun?" diyerek dile getirir. Artık tepkisini yüksek sesle dile getirmeyi öğrenmiştir.

Fakat bir işçi olarak Nurettin'in dönüşümü hiç kolay değildir. O da tıpkı diğer milyonlarca işçi gibi adam ye-

rine konulmamaya, düşünmemeye, fikirlerini, zamanını, kadınları değersiz görmeye alışmıştır. Nurettin'in maden dışındaki sosyal hayatında eski alışkanlıkların üstesinden gelmesi kolay olmaz. Maden yönetimi tarafından kasıtlı olarak kente çağrılan panayır, işçileri sorunlarından uzaklaştırır. Şans oyunları, kadınlar, eğlenceler akıllarını başlarından alır. Mücadeledeki görevleri yerine panayırdaki şovların sahte çekiciliğine kapılan Nurettin'e, doğru yolu gösteren yine İlyas olur. Yaşadıklarından önemli bir ders alan Nurettin aklını başına devşirir. Bir yudum insaniyete ihtiyaç duyan panayırdaki kızın, insani yaklaşımını cinsellik olarak yorumlayan Nurettin artık geride kalmıştır.

Madendeki örgütlenme patronların baskıları neticesinde çıkmaza girer. Nurettin elinden geleni yapmasına rağmen işçilerin kısa zamanda harekete geçmeyeceğini anlar. Patronların kurduğu düzenin ne denli güçlü olduğunu görür. İlyas patronların adamları ve satılık sendikacılar tarafından saldırıya uğramış ve hastanede yatmaktadır. İşte Nurettin'in hayatında kritik an da burasıdır. Nurettin İlyas olmadan mücadelenin sorumluluğunu kaldıramayacağını düşünür. Mücadeleye tamam mı yoksa devam mı ikilemi Nurettin'in karşısına dikiliverir. Nurettin hayatındaki en önemli düğümü çözer ve mücadeleye devam etme kararlılığını gösterir.

Nurettin evine, ailesine artık bambaşka bir kişi olarak döner. Bütün aileyi toplar ve heyecanla "bu son, bundan sonra yanlıs yok artık, bizim evimiz temiz olmalı, beyaz olmalı, karanlık olmamalı, hep beraber çıkacağız aydınlığa" der. Nurettin evini beyaza boyar. Elbette bu bir simgedir; değişen dönüşen, kendisini insan gibi hissedeni, bunu da ailesine yansıtan ve yaşamına müdahale eden Nurettin'in dönüşümünün simgesidir. Aydınlık, Nurettin'in bilinçlenmesinin, kendi sınıfının çıkarlarının farkına varmasının ifadesidir. "Hep beraber çıkacağız aydınlığa" diyen Nurettin, aslında tüm işçi sınıfı ailesini kast etmektedir.

Maden filminin son sahnesinde İlyas göçükte hayatını kaybeder. Nurettin bayrağı devralır ve İlyas'ın yerine geçer. Madenin ağzında işçilerle kol kola girerek, büyük bir kitle halinde patronların üstüne doğru yürürler. Bu hikâye, elden ne gelir diyen işçilerin; bilinçlenmelerinin, örgütlenmelerinin ve kendilerini insan gibi hissetmeye başlamalarının hikâyesidir. ■